

Sygn. akt III CZ 5/15

## POSTANOWIENIE

Dnia 26 lutego 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Tadeusz Ereciński (przewodniczący)

SSN Jacek Gudowski (sprawozdawca)

SSN Karol Weitz

w sprawie z wniosku A. Ł.  
przy uczestnictwie Z. M., B. S.  
i A. K. o rozgraniczenie,  
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej  
w dniu 26 lutego 2015 r.,  
zażalenia wnioskodawczyni na postanowienie Sądu Okręgowego w K.  
z dnia 18 sierpnia 2014 r.,

**oddala zażalenie.**

UZASADNIENIE

Prawomocnym postanowieniem z dnia 31 stycznia 2014 r. Sąd Okręgowy w K. rozgraniczył nieruchomości wnioskodawczyni A. Ł. oraz uczestników Z. M., B. S. i A. M., położone w K. Dokonując rozgraniczenia, uwzględnił zasiedzenie przygranicznego pasa gruntu.

W dniu 7 lipca 2014 r. wnioskodawczyni wniosła skargę o wznowienie postępowania zakończonych wydaniem przytoczonego postanowienia, powołując się na art. 403 § 2 k.p.c. i podnosząc, że po wydaniu zaskarżonego orzeczenia wykryła nowe środki dowodowe wskazujące na błąd ustaleń dotyczących zasiedzenia. Powołała się na trzech świadków, którzy na przełomie maja i czerwca „z własnej woli” i „niezależnie od siebie” zgłosili się do niej, przekazując informacje przeczące istnieniu przesłanek zasiedzenia, a także na zdjęcia lotnicze przedmiotu rozgraniczenia odnalezione w Centralnym Ośrodku Dokumentacji Kartograficznej w Warszawie.

Sąd Okręgowy w K. postanowieniem z dnia 18 sierpnia 2014 r. odrzucił skargę, stwierdził bowiem, że jakkolwiek skarżąca powołała się na dozwoloną podstawę wznowienia, to jednak podstawa ta w rzeczywistości nie występuje. Sąd Okręgowy uznał twierdzenie o spontanicznym zgłoszeniu się świadków za niewiarogodne, zwłaszcza że postępowanie o rozgraniczenie toczyło się ponad pięć lat, a powołani świadkowie to osoby znane skarżącej, które bez przeszkód mogły złożyć zeznania. Za niestanowiące podstawy wznowienia Sąd uznał także zdjęcia lotnicze, gdyż zostały zrobione już po upływie biegu zasiedzenia przygranicznego pasa gruntu, a ponadto skarżąca mogła je przedstawić, zwracając się wcześniej do Centralnego Ośrodka Dokumentacji Kartograficznej o ich udzielenie. Zdaniem Sądu Okręgowego, niewiarogodne jest także twierdzenie wnioskodawczyni, że o istnieniu Ośrodka Dokumentacji Kartograficznej dowiedziała się dopiero po wydaniu zaskarżonego postanowienia, zwłaszcza że inne zdjęcia lotnicze były przedmiotem postępowania dowodowego i pochodziły one ze wspomnianego Ośrodka.

Wnioskodawczyni zakwestionowała w zażaleniu stanowisko Sądu Okręgowego. Zarzuciła, że dokonana przez Sąd Okręgowy ocena okoliczności stanowiących podstawę wznowienia jest przedwczesna i nietrafna, zarówno co do przydatności zaprezentowanych dowodów, jak i co do czasu ich wykrycia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W judykaturze Sądu Najwyższego, już pod rządami kodeksu postępowania cywilnego z 1930 r., torował sobie drogę pogląd, że dopuszczalność skargi o wznowienie postępowania zależy od oceny, czy przyczyna wznowienia, na której skarga została oparta, istnieje nie tylko formalnie – przez powołanie jej w skardze – lecz czy rzeczywiście występuje i jest uzasadniona (por. np. orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 1934 r., C.II. 12/33, „Przegląd Sądowy” 1934, poz. 202, z dnia 11 września 1936 r., C.III. 1959/36, „Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny” 1937, nr 1, s. 173, lub z dnia 1 grudnia 1956 r., 4 CR 245/56, OSN 1958, nr 1, poz. 17; odmiennie np. orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 20 kwietnia 1937 r., C.I. 1404/36, „Polski Proces Cywilny” 1937, nr 21, s. 666, z dnia 26 października 1937 r., C.I. 690/37, „Polski Proces Cywilny” 1939, nr 7–8, s. 243, lub z dnia 15 kwietnia 1950 r., Ł.C. 310/50, „Państwo i Prawo” 1950, nr 12, poz. 175). Pogląd ten został ugruntowany po wejściu kodeksu postępowania cywilnego z 1964 r. i zdecydowanie dominuje współcześnie (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 29 stycznia 1968 r., I CZ 122/67, OSNCP 1968, nr 8–9, poz. 154, z dnia 28 października 1981 r., I CO 5/81, OSNCP 1982, nr 5–6, poz. 77, z dnia 25 stycznia 1996 r., I CO 31/95, nie publ., z dnia 30 maja 1996 r., I CRN 101/95, OSNC 1996, nr 10, poz. 138, z dnia 28 października 1999 r., II UKN 174/99, OSNAPUS 2001, nr 4, poz. 133, z dnia 7 lipca 2005 r., IV CO 6/05, „Biuletyn SN” 2005, nr 9, s. 14, z dnia 9 maja 2008 r., II PZ 65/07, OSNP 2009, nr 17–18, poz. 233, lub z dnia 25 maja 2012 r., I CZ 35/12, „Izba Cywilna” 2013, nr 10, s. 49). Jednocześnie w orzecznictwie zastrzega się, że odrzucenie skargi o wznowienie postępowania z tego względu, iż wskazana w skardze podstawa wznowienia nie występuje, jest możliwe wtedy, gdy nie powstają wątpliwości w tym względzie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 lutego 2009 r., I CZ 4/09, „Izba Cywilna” 2010, nr 4, s. 42).

Badając, czy powołana przez skarżącą podstawa wznowienia rzeczywiście występuje, Sąd Okręgowy trafnie przyjął, że niemożność skorzystania w poprzednim postępowaniu z określonych okoliczności faktycznych lub środków dowodowych nie zachodzi, gdyż istniała możliwość powołania ich w tym postępowaniu i tylko na skutek opieszałości, zaniedbań, zapomnienia lub błędnej oceny potrzeby ich powołania strona tego nie uczyniła; chodzi więc o sytuację, w której strona – ujmując rzecz obiektywnie – nie była w stanie określonych dowodów lub okoliczności powołać w poprzednim postępowaniu (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 lutego 1996 r., II CKN 807/98, nie publ., i z dnia 25 stycznia 2007 r., I UZ 38/06, OSNP 2008, nr 3–4, poz. 51). Z materiałów sprawy wynika, że osoby wskazywane obecnie jako świadkowie są skarżącej lub jej poprzednikom prawnym, jako sąsiedzi, znane. Nie było przeszkód, a w każdym razie skarżąca w skardze nawet ich nie zasugerowała, aby powołać ich przed sąd w charakterze świadków. Podjęta w zażaleniu próba bliższego objaśnienia tych przeszkód jest spóźniona i niewiarogodna, podobnie jak nieprzekonująco brzmi teza o zgłoszeniu się wymienionych osób „z własnej woli” i „niezależnie od siebie”. Należy przy tym zaznaczyć, że w judykaturze z dużą rezerwą przyjmuje się tzw. nowych świadków jako dowody uzasadniające podstawę wznowienia ujętą w art. 403 § 3 k.p.c. W niektórych orzeczeniach przyjmuje się, że powołanie w skardze o wznowienie „dodatkowego” świadka w ogóle nie może być podstawą wznowienia postępowania, w innych natomiast stawia się wobec takiego dowodu dodatkowe wymagania, żądając uprawdopodobnienia jego szczególnej roli w postępowaniu dowodowym (por. np. orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 19 maja 1936 r., C.I. 3145/35, OSP 1936, poz. 649, oraz z dnia 22 stycznia 1935 r., C.II. 1688/34, „Polski Proces Cywilny” 1935, nr 11–12, s. 381).

W tym stanie rzeczy stanowisko Sądu Okręgowego w omawianej kwestii jest trafne. To samo dotyczy oceny „nowych” dowodów w postaci zdjęć fotogrametrycznych dokonanych przy wykorzystaniu nalotów lotniczych nad spornym terenem. Po pierwsze, zdjęcia te dotyczą okresu po utrwaleniu się na gruncie spornych granic oraz po upływie terminu zasiedzenia przygranicznego fragmentu gruntu, są więc dowodowo obojętne, a po drugie, nie są dowodami, na które skarżąca nie mogła się powołać w poprzednim postępowaniu. Przeciwnie, jest

oczywiste, że mogła to uczynić, skoro podobne fotografie były przedmiotem dowodu i są w aktach zgromadzone.

Z tych względów Sąd Najwyższy zażalenie oddalił (art. 398<sup>14</sup> w związku z art. 394<sup>1</sup> § 3 k.p.c.).